

martxoak-8-2011

murritzketen aurrean

emakume, piztu borroka!

reforma de pensiones:
más pobreza
para las mujeres

10:00etan BATZARRAK

BILBO: UPV-EHUren Abandoibarrako paraninfoa

DONOSTIA: PRINCIPAL antzokia

GASTEIZ: VILLASUSO jauregia

IRUÑEA: CARLOS III antzokia
eta ondoren mobilizazioak

ELA-LAB-STEE/EILAS-EHNE-HIRU

14	5. PROPOSAMENAK
13	4. ONDORIOAK
8	3. PENTSION ERREFORMA
5	2. TESTINGURUA
3	1. SARRERA

-2011.ko MARTXOAK 8- MURRIZKETEN AURREAN, EMAKUME PIZTU BORROKA!

1. SARRERA

ELA, LAB, STEE-EILAS, EHNE eta HIRU sindikatuek aztertu nahi dugu emakumeengan zein ondorio dituen PSOEn Gobernuak –CEOE patronalaren eta CCOO eta UGT sindikatuen laguntzaz– planteatu dituen erreforma ekonomikoak. Izan ere, parlamentuan, pentsioen erreforma izapidetzen bete-betean ari dira. Guk horri arreta berezia eskaini nahi diogu, eta emakumeengan dituen ondorio txarrak nabarmendu.

Emakumeek lan-merkatuan duten egoera berrikusiko dugu, pentsioen erreformak dituen ondorioak ulertzeko gakoak emango dizkigu eta. Baina emakumeek lan-merkatuan duten egoerak ez du berezko azalpenik; horregatik, emakumeek eta gizonak ugalketa edo zaintza lanetan dituzten rolak aipatuko ditugu. Ezkutuko eremua da; baina nahitaezkoa, ekonomia ofizialerako eta bizitza bera eusteko.

Berrikuntza horiek ez diete bakarrik soldatapeko pertsoneri eragiten, baizik eta jendarte guztiari ere; lan baldintzak okertzearekin batera, gastu publikoa murrizten baita eta zerbitzu publikoak ahuldu. Horrek esan nahi du:

- Lana suntsitzen dela, hain zuzen ere, langileen gehiengoa emakumeak diren eremuetan; kontratazio pribatuan ez dago benetako berdintasuna sustatzeko mekanismorik, ezta borondaterik ere.
- Pertsonen oinarrizko eskubideei (osasuna, hezkuntza, pentsioak...) ez zaiela arretarik ematen, eta, beraz, horiek erosteko aukerarik ez dutenen kasuan, familiak dira (eta, ondorioz, emakumeak) baliabide horiek hornitu behar dituztenak.
- Funts publikoak erakunde pribatuetara eramatea: pentsio-funtsak, osasun arretarako aseguruak... Elkarte horien helburu bakarra etekinak lortzea da, eta edozein diskriminazio mota egiteko ahalmena dute, genero bazterkeria barne.

Gobernuak emakumeei eta "bateratzeari" buruz hitz egiten duenean, nahita ahazten ditu emakumeen eta gizonen arteko erantzukidetasuna eta zainketetarako azpiegitura publikoak sortu beharra, eta familia erantzukizuna eta lan malguta azpimarratzen ditu. Emakumeen aldeko neurriak aurkezten dizkigute, baina neurri horiek zuzenean eraso egiten diote horrenbeste urteko borrokaren emaitza diren eskubideen berdintasunari eta lanean kalitatea babesteko neurriei.

Erasoak ez dira orain hasi, eta ez dirudi hemen amaituko direnik: gehiago nahi dute. Orain, 69 urterekin erretiratzeaz ari dira, negoziazio kolektiboaren erreformaz... Aurre egin behar zaie, beharrezkoa da antolatzea eta borroka egitea.

Ez gara hutsetik abiatzen, hemen batutako sindikatuok batera lanean hasi ginen 2009ko maiatzaren 21eko greba deitu zenean. Ondoren, beste 2 greba orokor deitu ditugu, eta bat funtzio publikoan. 80.000 sinadura lortu ditugu, gizarte eredu ezberdin bat lortzeko dekalogoaren alde.

Ordezkeri-kontzentrazioak eta manifestazio jendetsuak egin ditugu, eta Hego Euskal Herriko bi parlamentuetako etengabeko aurrekontu-legeak salatu ditugu.

Batzuen esanetan, sindikatuko hauteskundeetan ondo doakigu, diskurtso erraza eta arduragabea dugulako. Gezurretan ari dira.

Gure diskurtsoa zaila da, botere politikoek eta finantzarioek aldarrikatzen dutenaren aurkakoa delako, gezurrekin nahastu nahi gaituztelako –eta emakumeen kasuan bereziki-, berdintasunaren aldeko diskurtso ofizialak emakumeoi gero eta kalte handiagoa egiten digun errealitatea ezkututzen delako, eta gertatzen ari dena aztertzea ez delako beti erraza, are gutxiago zein neurri hartu behar ditugun zuzen asmatzea.

Eta gure diskurtsoa arduratsua da, krisiari irtenbidea aurkitzeko garaian, salaketa eta errotik aldatzeko proposamena modu bakarrak baitira gizartearen gehiengoari eta borrokan lortutakoei mesede egingo dien bidea eramateko.

Emakumeek ekonomian, lanean eta jendartean jasaten duten diskriminazioa ez da martxoaren 8an soilik artatu beharreko kontuak, ezta emakumeei bakarrik dagokien gaia ere. Hauek hausnartu eta praktikan jarri beharreko gaiak dira. Nahitazko gaiak dira, sindikalismo koherentea egin nahi badugu. Lan sektoreek nahiz enplegu kategoriek lan merkatuan egindako bereizketa gogorraren aurrean, sindikatuok lanaren banaketa bidezkoa ote den zalantzan jarri behar dugu –ordaindutako lanaren nahiz ordaindu gabekoaren kasuan–, eztabaida horrekin bakarrik lortuko baitugu aberastasuna zuzen banatzea.

Asko gara, baina gehiago izan nahi dugu. Nahi dugu emakumeek jakiten dezatela sindikatuetan tokia eta ahotsa dutela, eta mugimendu feministarekin batera lan egin nahi dugu. Izan ere, feminismorik gabe gaur egungo egoera oso bestelakoa litzateke.

2. TESTUINGURUA

Botere politikoak ekonomikoarekin bat egin duen honetan, berriro ere beste erreforma baten atarian aurkitzen gara.

Oraingo honetan, pentsio sistema guztiz desegituratu da, eta, izatez ez nahikoa eta inposatutakoa dugun **eredu publikoa suntsitzea** helburu du.

Neurri guztiak egungo **eredua salbatzeko, indartzeko eta betikotzeko** helburuarekin egiten ari dira, hori lortzearen zama beti ere langileon gainean utzi nahi delarik.

Ematen ari diren erasoaldiak (lan erreforma, pentsioena, gizarte laguntzen murrizketa guztiak...) **azken hamarkadetan eman diren atzera pauso handienak** dira. Ez dira neurri isolatuak, baizik eta **oldar neoliberalaren pean eta mesedetan hartzen diren neurriak**.

Langileok oro har kaltetuko bagaituzte ere, **emakumeon aurkako eraso zuzenak** dira, pentsioen murrizketak, dependentzia legearen inguruko aldaketak, eta abar luzeak emakumeoi oso modu bortitzean eragingo baitigute.

Ezin dugu ahaztu, gainera, **krisialdi aurretik ere gure egoera askoz okerragoa zela jada**: zaintzako ardurak emakumeoi egokitzen jarraitzen dute, pentsio miserableenak jasotzen ditugu, lan eskubide okerragoak daukagu. Neurri hauek guztiak egoera are gehiago okertzea besterik ez dute ekarriko.

Aipatu bezala, sexuaren arabeko lan banaketan oinarritzen den eta emakumeak bere intereserako erabiltzen gaituen jendarte patriarkal honen eraginez, **emakumeok erasoaldi hauei aurre egiteko egoera kaltetuago batetik abiatzen gara**.

Sistema honek eskubide sozialak lan merkatu erregulatuan egindako ekarpenaren arabera aitortzen ditu, eta, beraz, aitortzen hori gehienbat gizonezkoiei egiten zaie, emakume asko lan merkatu horretatik kanpo gaudelako. Gainera, sistema honek emakumeok egin dugun eta egiten dugun ugalketa lanaren balioa ez du aintzat hartzen, eta, ondorioz, ez digu eskubiderik aitortzen.

Azken hamarkadetan, emakumeak lan merkatu arautuan sartzen joan gara, egin dugun borrokari esker batik bat, baina baita hazkunde garaietan merkatuaren asebetetzeari erantzuteko ere. **Merkaturatze prozesu horrek nahiz emakumeok izan dugun parte-hartzeak bi ezaugarri ditu: diskriminazioa eta prekaritatea**.

Izan ere, sartze hori egin behar izan dugu, eguneroko bizitzaren lan guztiak gure gain hartzen jarraituz eta asistentzia/zaintza beharrak asetzeko inolako estaldura publikorik gabe.

Ondorioz, agerian geratzen da oraindik ere **emakumeok ez daukagula eskubide berdinak lan merkatu erregulatuan egoteko**, lanaldi bikoitza daukagulako, besteak beste.

Datuetan erreparatu besterik ez daukagu hori baieztatzeko:

- Emakumeon %96,9ak¹ amatasun lizentziak hartzen ditu, eta, gizonezkoen kasuan, aldiz, %6,1ak bakarrik dira eskubide hori gauzatzen dutenak.
- Gizonezkoen kasuan, %96ak² ez dute inolako bateragarritasun neurririk hartzen.
- Emakumeon %49a³ familia arrazoiak direla eta, lan merkatua uztera behartuak aurkitu dira, gizonezkoen %3aren aurrean.
- Dependentsia duten pertsonen zaintzarako kasuan, emakumeon %6,4ak lan merkatua utzi du, gizonezkoen %2aren⁴ aurrean.

Lehen adierazi moduan, datuek garbi erakusten dute **ardura horiek guztiak emakumeen gain daudela oraindik ere**. Hainbat arrazoi daude horretarako: egungo zerbitzu sozialen eskaintzak ez dio beharri erantzuten, egungo dependentsia legea ez da betetzen, bateragarritasun neurriak guztiz partzialak eta urriak dira eta dauden apurrak emakumeoi soilik zuzentzen zaizkie, instituzioek eta ezta botere politikoek ez baitute bultzatzen gizon eta emakumeen artean ardurak elkarbanatzea.

Bestetik, **lan merkatu formalari dagokionez, sexu banaketan eta emakumeen diskriminazioan oinarritzen jarraitzen du**. Gizonezkoek dituzten baldintza berdinetan sartzeko aukerak ukatzen dizkigute emakumeoi:

- Behin-behinekotasun altuagoa pairatzen dugu: emakumezkoen eta gizonen artean kasuan 6 puntuko⁵ aldea dago.
- Egun, emakumeak gizonezkoekin alderatuz, batz besteko 7.200 euro⁶ gutxiago kobratzen dugu.
- Lanaldi partzialeko kontratuak emakumezkoen zuzenduak izaten jarraitzen dute.
- Azken datuen arabera, emakume okupatuen %42ak⁷ lan merkatu ezkutuan lan egiten du, eta, beraz, eskubideak ukatzen zaizkie.
- Emakumeen %57,3ak kotizazio gabeko pentsioak jasotzen ditu, eta %37ak soilik ditu kotizazio peko pentsioak (Elkartzen).⁸
- Inolako pentsiorik jasotzen ez dituztenen %80a⁹ emakumeak dira (Elkartzen).

¹ INE (Estatistikako Institutu Nazionala gaztelaniazko siglengatik)

² INE

³ INE

⁴ INE

⁵ EPA (Biztanle Aktiboen Inkesta gaztelaniazko siglengatik)

⁶ Emakunde.

⁷ EPA, estatu espainoleko datuak.

⁸ Elkartzen

- Bizitza laborala eta pertsonala bateraezin egiteak ez digu aukerarik ematen lan merkatu arautuan egoteko. Horrek "ezkutuko langabezia" dakar, hau da, emakume "okupatu gabeko" asko ez dira ezta langabezi datu ofizialetan agertu ere egiten.
- Emakumeon langabezia tasak¹⁰ gizonezkoena baino altuagoa jarraitzen du izaten (emakumeak %11,7a eta gizonezkoak %10,5a), nahiz eta emakumeon aktibitate tasa gizonezkoena baino 13 puntu gutxiago izan (emakumeon %51,8a, gizonezkoen %65,2aren aldean).

Aktibitate tasa txikiari begiratuz, aurreneko konklusioa da **emakume gehienek ez dugula pentsio eskubidea gauzatzeko aukerarik izango**, eta, lanean gaudenon kasuan, erreformaren ondorioz, ez dugu prestaziorako eskubiderik sortuko edo sortuko dugun prestazioak ez digu bizi baldintza duinik bermatuko.

Bestetik, pentsio eskubidea sortuko ez dugun emakume batzuk –ez denek–, eratorritako pentsioa eskuratzeko eskubidea izango dugu, alargun geratzen bagara. Baina pentsio hori ere txikitu egingo dute –dirudienez, desagertzeraino–. Ikusten denez, **krisia dela eta, emakumeen menpekotasun faktore guztiak indartzen ari dira**, hartzen dituzten erabaki guztiak horretara eramaten baikaituzte.

Argi eta garbi, bizitza laborean zehar gizon eta emakumeon artean ematen den eskubideen desoreka hori, adinarekin lotuta dauden prestazio sozialak edo/eta alargun pentsioa jasotzeko momentuan handitzen da.

Horregatik, emakumeon kasuan murrizketa hauek guztiak ondorio larriagoak izango dituztela salatzen dugu. Izan ere, egoera kaltetuago batetik abiarazten gara.

Azkenik, aipatu beharra dago inposatzen dizkiguten **murrizketa horiek guztiak ez datozela onartutako berdintasun legearekin bat**. Ondorioz, agerian da administrazio nahiz gobernuek ez daukatela inolako borondate politikorik emakumeon berdintasun politika integral errealak garatzeko, eta are gutxiago horiek guztiak aurrera eramateko.

Aspaldi salatzen ari garen bezala, lege horiek guztiak erabiltzen dituzte **paper hutsean geratzen diren eta politikoki zuzenak diren diskurtso faltsuan sakontzeko eta emakumeon instrumentalizaziorako**. Bestela, ezin da ulertu erabaki izana emakumeon eskubideengan ondorio larriak ekarriko dituzten neurri horiek guztiak aurrera eramatea eta inposatzea, jendartean beharrezkoa daukagun emakume eta gizonen arteko aukera berdintasuna garatzeko apustuan lanean hasi beharrean.

Emakumeoi dagokionez, egiten ari diren politika guztiak bereziki kaltegarriak dira.

⁹ Elkartzen.

¹⁰ EPA-INE-EUSTAT

3. PENTSIONEN ERREFORMA

Aurrean dugu giza eta lan eskubideei egindako azkeneko erasoak: pasa den otsailaren 2an CEOEk, CEPYMEk, Espainiako Gobernuak, CCOOek eta UGTk sinatu zuten Itun Sozial eta Ekonomikoa. Akordioa laster izapidetuko da parlamentuan, eta, proposatu diren neurriek biztanle guztiengan –eta bereziki emakumeengan– izango dituzten ondorioak ikusita, alertak piztu dira.

3.1 ABIAPUNTUA

Berrikuntza honetan proposatu diren neurriak aztertu aurretik, gizarte-segurantzako sistemaren irudi orokorra lortu behar dugu. Sistema hori estatuaren barruan dago, hirurogeita hamarreko hamarkadan diseinatu zen, eta eredu anakroniko bat hartu zuen oinarri gisa, edo, gutxienez, gaur egungo askotariko familia motetara egokitzen ez den eredu, hala nola, **“gizona mantentzaile/emaztea mendeko”** eredu. Eredu horretan gizona da soldataren eta gizarte zerbitzu nagusien titularra: emakumeek ez dute berezko diru sarrerarik, ezta eskubiderik ere, eta senarrarengandik datozenak baino ez dituzte.¹¹

Frankismoaren oinordekotza “handi” horrek emakumeak lan eremutik kanpo mantendu zituen eta mantentzen ditu oraindik ere, ondorioak begi bistakoak direlarik. Horrela, emakumeak gizonen subsidiario eta mendeko izaten jarraitzen dutela ikus dezakegu, eta egiaztatu dugu estatuko emakume pentsiodunen erdiak baino gehiagok (%51,38) pentsioa eskubide eratorri gisa jasotzen dutela, alarguntza-pentsioen bidez gehienetan.¹² Hortaz, emakumeentzat nahitaezkoa da **Gizarte Segurantzako prestazioak indibidualizatzea**.

Mendeko rol horrek, gainera, sexuaren araberako lan banaketaren eskema hartzen du oinarritzat, gaur egungo lan merkatua egituratzeko eta gizartea babesteko sistemaren ardatzetako bat, hain zuzen. Horrek gizon eta emakumeen arteko ezberdintasuna eraikitzen du lan merkatuan, eta pentsioetan ere eragina du.

Orokorrean, lehen esan bezala, emakumeok beranduago sartu ginen lan merkatuan, eta, horregatik, desabantailatik eta ezberdintasunetik abiatzen gara kasu gehienetan. Gaur egungo krisiarekin, are gehiago okertu da aurretik ezegonkorra zen lan merkatua. Merkatu horretan, emakumeok lanpostu okerragoak ditugu, eta kopuru handiegitan agertzen gara aldi baterako zein denbora partzialeko lanean, azpienpleguan eta ezkutuko ekonomian.

Abiapuntu horretaz gain, gure lan ibilbidean nagusi izan dira **kotizazio ezak eta/edo hutsuneak**, lan merkatuan sartu eta irten baikara, mendeko pertsonak zaintzeagatik: seme-alabak, eta mendeko pertsonak oro har.

¹¹ “Por la Igualdad de Género en el Sistema de Pensiones” adierazpena (Madrilgo elkarte feministen plataforma).

¹² <http://www.gara.net/paperezkoa/20110124/244756/es/El-ataque-pensiones-publicas>

Horri erantsi behar zaio emakumeen eta gizonen **soldaten arteko aldea** nabarmena dela: Hego Euskal Herrian %28 eta % 39 artekoa, hau da, Europar Batasuneko batez bestekoaren erditik gora (%17,4). Hala ere, 50 urtetik gorako emakumeek gizonen baino %30 gutxiago kobratzen dute.¹³

Ondorioz, **emakumeen erretiro pentsioa gizonen kobratzen dutenaren %59,3 da**. Datu hori batez bestekoa da, eta, hasiera batean, pentsa liteke emakumeen eta gizonen arteko ezberdintasuna pentsio berrietan desagertu dela, baina ez da horrela.¹⁴ Izan ere, 2009. urtean erretiratu ziren 60 eta 64 urteko emakumeek gizonen pentsioaren %67,7 jasotzen dute.

Aurrekoa abiapuntu gisa hartuta, erreforman pentsioak eskuratzeko ezarritako baldintzek emakumei eragingo diete bereziki. **Zehaztutako baldintzetako asko betetzea ezinezkoa da emakume gehienentzat**. Horregatik, zailagoa izango da emakumeek pentsio eskubidea izan dezaten, edo, kasuan kasu, hutsaren hurrengo pentsioak kobratuko dituzte soilik.

Azken finean, erreformak sistemaren "ekargarritasun" oinarria indartzen du, eta lanaldi luzeak eta erabatekoak eskatzen ditu, eta horrek emakumei kalte egiten die batik bat, osatu gabeko kotizazioak eta kotizazio oinarri txikiagoak dituztelako, lehen esan bezala.

3.2 NEURRI ZEHATZAK ETA GENERO EZBERDINTASUNEAN DITUZTEN ERAGINAK.

3.2.1 Pentsioa izatea eragozten duten neurriak:

A.- Erretiratzeko adina 67 urtera atzeratzea:

- Neurri horrek izan du eragin gehiena komunikabideetan eta iritzi publikoan.

- Bi urte epe amaigabea dirudi, lan munduan bizitza osoa eman ondoren, merezitako atseden hartzeaz gaudenean. Atzerapen horrek zuzenean eragiten dio gure osasunari eta bizi itxaropenari, eta lanik egin beharrik gabeko denbora horretaz gozatzea ukatzen digu. Garai horretan, gure bizi kalitatea murrizten da eta gure independentzia eta autonomia fisikoa pixkanaka gutxituz doaz, zenbait faktorek hori areagotu dezaketelarik: klase soziala, lan-ibilbidea, sare sozialak eta familiarrak...

- Emakumeek gizonen baino bizitza luzeagoa dute, nahiz eta ez den aztertu azken urte horietan emakumeek benetako bizi kalitatea ote duten (eta guk zalantzan jartzen dugu). Era berean, emakumeak arduratzen dira gehienbat zainketa pribatuaz: familiaren barruan mendeko egoeran daudenak beren gain hartzen dituzte, doan, batzuetan, eta diru laguntzak

¹³ <http://www.gara.net/paperezkoa/20110223/250148/es/La/brecha/salarial/vasca/entre/hombres/y/mujeres/duplica/la/europea>

¹⁴ <http://www.gara.net/paperezkoa/20110124/244756/es/El-ataque-pensiones-publicas>

jasota, beste batzuetan. Mendekotasunerako laguntza horiek askotan ez dira gutxieneko soldatara ere iristen.

- Pentsioa bi urte beranduago kobratzeak pentsioen zenbatekoa %10 murrizten du guztira.

- Erretiratze adina atzeratzen bada, zailagoa da lanik gabe dauden gazteek lana izatea. Atzerapen horrek emakume gazteei eragiten die bereziki, ugalketa adinean dauden emakumeei, hain zuzen, eta lan aukerak dibertsifikatzen zaizkie, baina euren kalterako. Hego Euskal Herrian, emakume gazteen langabezia tasa %27,7 da.¹⁵

- Emakumeek, pentsioaren %100 jasota, 65 urterekin erretiratzeko, 38 urte eta erdi kotizatu beharko dituzte.

B.- Erretiro aurreratua oztopatzea eta adina atzeratzea:

- Aurrez erretiratzeko adina 63 urtekoa izango da. Edonola ere, beharrezkoa da 33 urte kotizatu izana. Koefiziente murriztaileak aplikatuko dira: %7,5 aurreratzen den urte bakoitzeko. Hortaz, zehapena handitu da.

Pertsona horiek ezingo dituzte gutxieneko osagarriak jaso. Honek talde ezegonkorrei eragiten die, eta, bereziki, emakumeei.

3.2.2 Pentsioaren zenbatekoa murrizten duten neurriak

A.- Pentsioaren oinarri arautzailea kalkulatzeko kontuan hartzen den urte kopurua 15etik 25ra igarotzen da. Ondorioz, pentsioak %10 murrizten dira, eta, emakumeen kasuan, zenbateko txikiagoak dituzte abiapuntu.

B.- Kotizazio urte bakoitzari dagokion pentsioa murriztea. Erretiro pentsioa osorik kobratzeko kotizatu egin beharreko denbora 35 urtetik 37 urtera luzatzen da.

C.- Kotizatu gabeko aldiak zenbatzen dira. 25 urte kotizatu ez duten pertsonen oinarri arautzailea kalkulatzeko (ia denak emakumeak), formula hau aplikatuko da: lehenengo bi urteetan, aintzat hartuko da kotizaziorako gutxieneko oinarria, eta, gainontzekoetarako, gutxieneko oinarriaren erdia. Ondorioz, pentsio horiek oso murrizak izango dira.

3.3 Beste neurri batzuk.

A.- Itun sozial eta ekonomikoa emakumeen eskubideen aldeko aurrerapausoa dela saldu nahi izan dute, baina ez da egia. Neurri partzial batzuk baino ez dira ezarri, eta sinestarazi nahi digutena baino garrantzi gutxiago dute. Zehatz-mehatz, neurri hauek hartu dituzte:

¹⁵ Iturria: Biztanleria Aktiboaren Inkesta, Enplegurako Zerbitzu Publikoa, Eurostat.

A.1 Jaiotzengatik edo adopzioagatik lan denbora eten duten emakumeen kasuan, seme-alaba bakoitzeko 9 hilabeteko kotizazioa aitortuko zaie, eta guztira 2 urte meta daitezke gehienez. Horrela, 65 urterekin erretiratu ahal izango dute, 67 urterekin erretiratu beharrean. Dena dela, 36 urte eta erdi kotizatu beharko dituzte aktiboki, eta aitortutako kotizazio epea 38 urte eta erdi izan beharko da. Neurri horrek ez du balio emakume guztien kasuan, ezta gutxiagorik ere, salbuespen hori emakume gutxi batzuk bakarrik beteko lukete eta.

A.2 Seme/alabak zaintzeko lan utzialdia hiru urtera zabaldu da. Orain arte bezala, denbora hori kontuan hartzen da, epe hori beharrezkoa bada 15 urteko kotizazioa betetzeko.

B.- Konpromisorik ez da hartu Etxeko Langileen Erregimenarekiko.

Emakumeen %8,5 etxeko langileak dira, eta erdia baino gehiago ez dago alta emanda Gizarte Segurantzaren.¹⁶ Erregimen berezi horrek ez du aldaketarik jasan 1969. urtetik, eta sistemaren pentsio baxuenak ditu. Pertsonen zainketan etxean lan egiten duen hiru langileetatik bat legez kanpo dago estatuan, eta ezin du alta eman Gizarte Segurantzaren. Ezaguna den egoera horrek zaintza zerbitzuak ezkutuko ekonomian mantentzen ditu.

Akordioak adierazten du "Gizarte Segurantzaren erreforma parlamentuan izapidetzeko prozesuan, Etxeko Langileen Erregimen Berezia berrikusiko dela, Gizarte Segurantzaren erregimen orokorrean sar daitezen". Gaia parlamentuan izapidetzeke dago, baina ez dute argitu zein baldintzatan sartu beharko litzatekeen.

C.- Toledoko Itunaren azkeneko gomendioetan, genero berdintasuna helburu dela adierazi zen, baina proposatutako neurriek familia barruan sexuaren arabera lan banaketa sustatzen dute. Zaintzan emandako denbora kotizazioan aitortzeko neurria ondo legoke, baldin eta gizonezkoek ere erabiliko balute. Horretarako, haientzako derrigorrezko baimen besterenezinak areagotu beharko liriateke.

D.- Itun sozial eta ekonomikoan sartutako gaietako bat da denbora partzialeko kontratazioa sustatzea. Zehazki, enpresen kotizazio sozialetan %100eko hoberia emango da (%75 plantillan 250 langile baino gehiago dituzten enpresen kasuan), baldin eta 30 urtetik beherako pertsonak edo langabezia denbora luzea daramaten pertsonak denbora partzian kontratatzen badituzte.

Horrela, gorpil zoroan sartzen gara: emakumeak izango dira kontratu mota horiek izango dituztenak, eta, ondorioz, ezegonkortasun egoeran jarraituko dute eta ez dute pentsio autonomorik jasotzeko eskubiderik izango.

Langabezia tasak "makillatzeko" balioko du soilik, astean ordubete lan egiten duen pertsona ez baita hurrengo asteko estatistika ofizialetan agertuko.

¹⁶ ¹⁶ <http://www.gara.net/paperezkoa/20110124/244756/es/El-ataque-pensiones-publicas>

Gainera, lotsagarria da baliabide ekonomiko faltaren argudioa erabiltzea pentsioak murrizteko, eta akordio berean enpresei gizarte kotizazioak barkatzea. Argi dago laguntza ekonomiko horiek ez dutela enplegurik sortzen.

E.- Etorkizunean aldaketak egiteko konpromisoa: Itun Sozial eta Ekonomikoak espresuki jasotzen du pentsioak lortzeko baldintzak bost urtean behin berrikusiko direla, "sistema mantentzeko helburuz". Aurreikusten da, hortaz, neurri atzerakor berriak har daitezkeela, hala nola, erretiratzeko adina atzeratzea.

4.- ONDORIOAK

1.- Pentsioen erreformaren ondorioz, zailagoa da emakume gehienek pentsioak eskuratzea, edo jasoko duten zenbatekoa nabarmen murrizten da.

2.- Pobrezia egoeran daudenak emakumeak izango dira are eta nabarmenago, eta eragin nabarmena edukiko du 65 urtetik gorako emakumeetan batik bat –maiz pobrezia mugaren azpitik daude jada–. Emakumeak mendeko egoera nabarietara kondenatzen dituzte, mendekotasun ekonomikotik haratago doazenak. Izan ere, bizitzaren garai horretan, emakumeek arreta eta zaintza bereziak behar dituzte, eta are gehiago osasun arazoak dituztenek.

3.- Espainiako estatuak egiturazko doikuntza planak ezarri ditu, "elkarrizketa soziala" omen denaren partaideen laguntzaz (pentsio erreforma, lan erreforma eta hurrengo negoziazio kolektiborako erreforma). Neurriak eraso argia egiten diete emakume langileen lan eta giza eskubideei, eta bizitza ezegonkortasuna areagotzen dute.

4.- Gastu publiko sozialaren murrizketak dagoeneko eskasa den ongizate estatua desagiten du. Egungo zaintza azpiegitura publiko urria murrizten da, eta, horrela, erantzukidetasun sozialaren ereduari uko egiten zaio. Etxeko lana eta ugalketa lana ez dira berdintasunez banatzen, eta emakumeek krisia eta murrizketak arintzeko irtenbide sozial izaten jarraitzen dute.

5.- "Soldata nagusia-mantentzaile nagusia / mendeko soldata- zaintzaile nagusia" eredu betikotzen da, "berdintasunez mantendu eta zaintzen duten emakumeen eta gizonen" eredu ekonomikoan sakondu beharrean.

6.- Itun Sozial eta Ekonomikoa berdintasunaren aldeko akordiotzat aurkeztu da, baina ezartzen dituen neurriak kontrako norabidean doaz, eta emakumeen eta gizonen arteko desberdintasuna areagotzen dute. Horrela, islatuta geratzen da botere ekonomikoen eta genero instituzionalizazio formalaren edo berdintasun formalaren erakunde arkitektura berriaren arteko ituna. Izan ere, proposatu diren egitura murrizketak babesterakoan, emakumeen eskubideak bigarren mailara eramaten dira.

5. PROPOSAMENAK

1.- Lan duina eta baldintza beretan lortzeko eskubidea bermatzea.

Lanerako eskubidea gutxieneko bizi baldintzak (autonomia, askatasun ekonomikoa...) bermatzeko oinarritzko eta nahitaezko eskubidea da, baina berdintasunez eta baldintza duinetan lortzea gutxi batzuen luxu bilakatzen ari da. Horregatik, inoiz baino beharrezkoagoa da funtsezko aldarrikapen horiek indartzea, politika lotsagabeki botere ekonomikoen eta finantzarioen mende dagoen garai honetan.

Lana berdintasun baldintzetan eskuratzearen beharra aldarrikatzen dugu: eskubideekin, kalitatezkoa eta osasungarria.

Pertsona guztiek dute lan eta pentsio duinak jasotzeko eskubidea. Eta hori zaila bada lurralde honetako langile gehienentzat, are gehiago **etxeko langileentzat**. Talde horrek Erregimen Orokorrean erabat eta berdintasuneko baldintzetan sartzeko premia du. Horretarako, albo batera utzi behar da Etxeko Langileen Erregimen Berezia, pentsio baxuenak jasotzera kondenatzen baititu – jasotzen badituzte, behinik behin–.

2.- Bateratzeik erantzukidetasunera.

Lana eta familia bateratzeik gobernuak, lan zentroek eta gizonetako beren gain hartutako erantzukidetasunera jauzi kualitatiboa ematea proposatzen dugu.

Hartara, zerbitzu sozialak aldarrikatzen ditugu: publikoak, erabatekoak eta kalitatezkoak. Lehen mailako beharra da zaintza azpiegitura sozial osoa izatea, onura pribatua lehenetsi gabe.

Lana, familia eta langileen bizitza bateratzeko irtenbideak emakumeen eskutik datoz gehienbat eta modu pribatuan, beren ugalketa eta zaintza rola hedapen gisa. Hortaz, beharrezkoa da etxeko eta ugalketa lana zuzen banatzea eta gizonak erabat integratzea, emakumeok eremu publikoan sartu baikara eremu pribatua alde batera utzi gabe.

Gurasoen baimen indibidualak eta besterenezinak defendatzen ditugu, eta oinarritzko eskubidea indibiduala dela eta gauzatu behar dela aldarrikatzen dugu, beharrezkoa baita ugalketa lana berdintasunez banatzeko.

Era berean, garrantzitsua da denboren antolakuntzari buruzko eztabaida soziala hastea, gaur egun ugalketa lanaren beharrei erantzuten baitie soilik, baina ez ordea zainketetarako beharrei.

Lanaldi murrizketa bezalako neurriak aldarrikatzen dugu, eta baita ere aberastasunaren banaketa sustatzea eta erantzukidetzarantz aurrera egitea.

3.- Gizarte eredua.

Gizarte eta lan murrizketen eta ongizate estatua eta gizarte-zerbitzu publikoak desegiteko mehatxuaren aurrean, biziraupena bermatzeko beharrezko zaintza azpiegitura soziala garatze aldera, gastu soziala areagotu dadila eskatzen dugu, baita funtsezko eremuetako gastua ere (osasuna, hezkuntza, etxebizitza gastua...).

Bestalde, pentsioak duin bihurtzeko eskatzen dugu, eta baita ere langabezia diru laguntzak eta gizartetik baztertuak izateko arriskuan dauden taldeei laguntzak hobetzea. Emakumeek pentsio eta zerbitzu horiek jasotzeko eskubidea izan behar dute, beren lan ibilbidearen ordainetan.

Hori guztia lortzeko, bidezko erreforma fiskal progresiboa lortzea guztiz beharrezkoa dela deritzogu, aberastasunaren bidezko banaketa bermatzeko. Europaren atzetik goaz, presio fiskalari dagokionez. Diru sarrera publikoak areagotzeko tarte handia dago, berdintasuneko gizarte eredu zuzena aurrera eramateko.

4.- Negoziazio Kolektiboa eta Berdintasun Planak.

Uste dugu negoziazio kolektiboa eta berdintasuneko planak direla lana duintzeko tresnak.

Hartara, negoziazio kolektiboa nahitaezko baliabidea da: gure sindikatuen aldarrikapen eremuan, gakoa da emakumeak sindikatuetan sartzea eta antolatzea, lan baldintzak hobetu daitezzen.

Halaber, berdintasuneko planak ahalmen izugarria dute lantokietan genero diskriminazioen eta ezberdintasunen aurka borroka egiteko. Benetako diagnostikoak hartu behar dituzte abiapuntu, eta neurri zehatzak eta eraginkorrak jaso behar dituzte. Plan horiek ezin dira enpresa marketinerako agiri hutsak bihurtu, eduki loteslerik eta ez-betetzeengatiko zigorrik gabe.

5.- Lan Harremanetarako eta Gizarte Babeserako Euskal Esparrua

Pairatzen ditugun erasoek Lan Harremanetarako eta Gizarte Babeserako Euskal Esparruaren alde egin dugun apustua sendotzen dute, gizonen eta emakumeen arteko eskubide eta aukera berdintasunak oinarri hartzen dituenak.

6.- Mobilizazioa: Emakume, Borroka Piztu!

Gaur egungo testuinguruak euskal sindikatu gehiengoaren konpromisoa bermatzen du, eta zehazki emakumeena, gizarte mugikortasunaren eta lantokietako nahiz kaleetako borroka sindikalaren alde. Hiru greba orokor egin ditugu, eta erreforma berriak datoz itzulerarik ez duen ziklo neoliberal honetara.

Horretarako, mugimendu sozialekin itunak egin behar dira, mugimendu feministarekin eta emakumeekin, martxoaren 8an kalera irteteko, inoiz baino gehiago beren izaera politikoa eta errebindikatzaileria aldarrikatzeko.

ZUTIK, EMAKUMEAK
HAUTSI GURE KATEAK
ZUTIK, ZUTIK, ZUTIK

